

PEŠTRSTJI
KLÖJČI

str. 3

RAUŽE S
PAPIRA

str. 5

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 10. aprila 1997 * Leto VII, št. 7

Podpredsednica skupščine

ŽIGOSANJE ŽIDOV IN DRUGIH

V zadnjih štiridesetih letih je ob besedi "komunist" bila najbolj tabu beseda "Žid". Če je bilo tu in tam vendarle neizbežno, da se omeni, da je bil ta ali oni judovski veroizpovedi, se je reklo, da je "izraelita". Uradno se ni smelo reči, da je kdo Žid.

Na to je zelo pazil tudi glavni ideolog Kádárjevega režima, György Aczél, ki je bil tudi sam židovskega porekla, vendar je prestopil v drugo vero. Po strahovitih dogodkih med drugo svetovno vojno - v nemških koncentracijskih taboriščih so sežgali ali drugače ubili kakih 600 tisoč madžarskih Židov - je bil mnenja, da je židovska identiteta možna le v družinskem krogu ali v Izraelu. Rešitev je videl v asimilaciji.

Demoniziranje Aczéla in njegove "kulturne politike" je izhajalo ravno iz njegovega židovskega porekla. Češ da "rabelj madžarske kulture" niti ni madžarskega porekla, da je kot "tujerodec" tujega srca in služi tuji interesom itd.

Danes živi na Madžarskem kakih 80 tisoč Židov. Po ne-

katerih podatkih jih je precej tudi v eni od vladajočih strank v državi. Govori se, da so vplivni tudi v medijih in poslovnem svetu. Najbrž je moč pripisati tudi temu, da se v zadnjem času s strani nevladajočega tabora spet pojavljajo škandali zavoljo žigosanja ljudi židovskega ali nemadžarskega porekla.

Najnovejša politična zdraha je nastala zaradi tega, ker je podpredsednica madžarske skupščine Agnes Maczó - ki je tudi podpredsednica Stranke malih posestnikov -,

javno primerjala današnje vladajoče socialiste in liberalce s krvooločnim stalinističnim diktatorjem Mátyáseom Rákosijem, medtem ko ga je imenovala Manó Róth, in s tem namigovala na njegovo židovsko poreklo

Tistih na oblasti v prvi vrsti ne moti to, da jih je - na plenarni seji madžarskega parlamenta 7. marca - primerjala s enim najbolj gnusnim madžarskim politikom, ampak da je merila na njegovo narodnost. In seveda na njihovo. Kar precej splošno mnenje je, da

strahote, ki jih je Rákosi zares počel, niso v nobeni vzročni zvezi z njegovim židovstvom.

Zato sta prizadeti vladajoči stranki mnenja, da je Agnes Maczó potrebno odpoklicati s položaja podpredsednice. Kdor se celo javno drzne žigosati pripadnost ljudi tej ali oni veroizpovedi ali narodnosti, ni vreden, da bi bil na enem najbolj odgovornih položajev v javnem življenju.

Stranka malih posestnikov pa je pričrana, da vladajoča koalicija "zganja fašistično kampanjo" proti

njim, češ da hočejo oblatiti njihov ugled, da ne bi zmagali na bližajočih se volitvah, za kar da imajo najboljše možnosti. Verjetno pa so uvideli, da jo je podpredsednica zares ušpčila, saj se s temi stvarmi res ne gre igrati v kulturni Evropi. V dveh tednih so si izmislili novo različico. Stranka pravi (bodite pozorni na besedno zvezo "stranka pravi"! kako pa stranka ve, kaj je mislila povedati govornica?), torej stranka pravi, da je predsednica z imenom Manó Róth mislila na "rdečega" Rákosija in takega z majhno postavo (manó pomeni v madžarščini tudi "skrat").

Človek kar zardi, če pomisli, s kakšnimi škratovskimi mislimi se ukvarjajo nekateri madžarski poslanci v državnem parlamentu. Da o njihovih filoloških izvajanjih niti ne govorimo.

Kaj če bi se preimenovali v *Stranko malih počestnikov* in počestnic, če so jim tako všeč takele počestne kvante?

Francek Mukič

Karel Krajcar: Kralič pa lejpa Vida

LJUDJE VEČ NE ZNAJO PRIPOVEDOVATI EPSKO ŠIROKO, KAKRŠNA JE PRAVLJICA

Kar nekajkrat doslej smo že pisali o zanimivi knjigi profesorja **Karla Krajcarja Kralič pa lejpa Vida**. Na predstavitvi v Monoštru so obširneje o dosedanjih knjigah zbirke *Glasovi* in o načrtih pripovedovali direktor Časopisno založniške družbe Kmečki glas Boris Dolničar, zlasti pa še urednica knjige in snovalka zbirke *Glasovi* doktorica Marija Stanonik. Avtor zbirke pravljič in pripovedk Karel Krajcar je povedal, da mu je najljubša pravljič Iglja botra, medtem ko nosi knjiga naslov po drugi, ravno tako zanimivi pravljič. Voditeljici pogovora Marijani Sukič je tudi avtorica ilustracij Marija Kozar-Mukič povedala, kako se je poizkusila in kako uživala v pravljič, preden so nastale njene risbe.

Ohranjanje slovenske kulturne tvornosti povsod, kjer živijo Slovenci, pa je temeljna naloga zbirke, je poudaril Boris Dolničar in povedal, da so *Glasovi* edina organizirana knjižna oblika, v kateri se ohranja prozno izročilo. Izšla je vrsta knjig o ljudskih pesmih, proze pa je bilo natisnjenih najmanj. V zbirki je bilo doslej objavljenih okoli tri tisoč folklornih pripovedi, od sedme knjige naprej (porabska je trinajsta po vrsti) pa so dodane tudi zgoščenke z izvirnimi pripovedmi. "S tem ohranjamo nekaj, kar je pozabljeno in na nek način zapostavljeno," ocenjuje Boris Dolničar.

Doktorica Marija Stanonik, Kralič pa lejpa Vida je trinajsta knjiga vaše zbirke Glasovi, kakšna se vam zdi?

"Je enkratna, ker so v njej predvsem pravljič. Take knjige več ne bo, ker ni več pravljič. Po dosedanjih izkušnjah se kaže, da v vseh dvanajstih knjigah skupaj ni toliko pravljič, kot v knjigi Karla Krajcarja. Pravljič ni več, ljudje več ne znajo pripovedovati epsko široko, kakršna pravljič je. Povedo nekaj na kratko, da se zdi, kot da je mimogrede; to so pripovedke, medtem ko pravljič ni več. V tem je izjemen pomen in čar te knjige. Tudi v zbirki *Glasovi* je ta knjiga nekaj posebnega."

Medtem je že izšla štirinajsta knjiga...

"Zelo sem vesela in srečna, da se takoj, kot sestrica tej porabski knjigi pridružuje

podobna knjiga s slovenske Koroške, ki zajema vse tri doline Rož, Podjuno in Zilolo. Zelo požrtovalno delo je opravila kolegica Martina Piko. Transkribirala je

Karel Krajcar in Marija Stanonik

gradivo posnetkov, ki so jih v minulih petdesetih letih zbrali radijski sodelavci. Krščanska kulturna zveza je to gradivo odkupila in dobila dovoljenje za znanstvene namene. Imamo torej novo imenitno knjigo iz Koroške."

Gotovo je zanimiv tudi ostali zamejski prostor. V mislih imam Benečijo in tamkajšnje Slovence.

"Poizkusila sem z nekoliko starejšimi sodelavci, vendar nisem uspela. Zdaj imam nekaj mlajših sodelavcev, med katerimi naj omenim Andreja Furlana. Odgovorila bi lahko, da delamo tudi v Benečiji oziroma nismo pozabili na Slovence v Italiji."

Zakrožiti želite torej zamejski prostor?

"Da. Pozabili nismo na Slovence na Hrvaškem. Srečna sem, da imamo gradivo takorekoč že na mizi, ker je gospod Jože Princ iz Kočevja kar nekaj let odhajal na to območje. Za letos imamo v načrtu knjigo iz hrvaškega zamejsstva in s slovenske strani meje.

Zaustaviti pa se ne želimo tu, ampak upamo, da bomo lahko natisnili podobne knjige z vseh koncev sveta, kjer živimo Slovenci, ali pa vsaj iz vsakega kontinenta po eno."

Za zaključek kaže napisati, da se knjige o Porabju kar lepo množijo. Tako po številu kot po raznolikosti vsebine. V prejšnjih desetletjih je izšlo zelo malo knjig, ker

PLANICA PO PLANICI

Planiški poleti, največja športna prireditve v Sloveniji, so za nami. Več kot 100.000 obiskovalcev te mogočne prireditve pod Poncami na severozahodni meji Slovenije, na obronkih nacionalnega parka, je tri dni uživalo v tekmovalju najpogumnejših tekmovalcev dvanajstih držav sveta. Znano je, da smo Slovenci z letošnjo prireditvijo popisali enega najpomembnejših listov svoje športne zgodovine. Primož Peterka, star komaj osemnajst let, je postal skupni zmagovalac letošnjega svetovnega pokala v smučarskih skokih in zmagovalac v posebnem točkovanju za najboljšega na svetu v smučarskih poletih. Meteorski vzpon, katerega primerjavo bi težko našli v vsej svetovni zgodovini športa. In Slovenci smo na to še posebej ponosni.

Skakalnica pod Poncami, ožarjene od sončnih planin, spet samevajo. Ne za dolgo. Obiskali jih bodo tisoči in tisoči obiskovalcev v pomladnem in poletnem času in neomagljivi žilavi planiški delavci bodo jeseni spet prišli za orodja in pričeli pripravljati svojo ljubjenko - skakalnico za nove podvige slovenskih fantov.

Prva skakalnica je zrasla davnega 1934. leta, ko so trije zaljubljeni v smučarske skoke Joso Gorec, Janez Rožman in idejni vodja ing. Stanko Bloudek izbrali to dolino za bodoči smučarski skakalni raj. Dve leti za tem, 15. marca 1936. leta, je neverjetna novica iz Planice obkrožila svet: človek je prvič poletel samo s smučmi nad 100 metrov. In tako se je rodila v Planici nova smučarska disciplina - smučarski poleti. Padali so rekordi: človek je poletel 140, 150, 180 metrov in pričakovali smo trenutek, ko bo padla 200 metrska znamenka. In spet je v Planici skakalec prvič poletel preko 200 metrov in v soboto, 22. marca 1997, je Norvežan Lasse Ottesen pristal pri 212 metrih. Ali se sploh zavedamo te razdalje, ali se sploh zavedamo človeške zmogljivosti tudi na tem izseku športa? Kje so končne meje...!?

Nas pa misel v tem trenutku nese drugam. Kaj je tisto, kar večtisočglavo množico obiskovalcev že več kot šestdeset let, leto za letom, žene v to najlepšo slovensko alpsko dolino? Samo skakalci, lepote planin, pomladno vreme, druženje s prijatelji, kulturni praznik, občudovanje poguma in rekordi...? Vse to in še kaj drugega! Planica je naš nacionalni praznik, je simbol slovenstva in sočasno identifikacija malega in pogumnega naroda v tej nori in novi Evropi, kjer se politične in gospodarske, pa tudi kulturne razmere, nikakor ne morejo urediti razumno.

Ali lahko k boljšim in bolj človeškim odnosom med ljudmi in narodi doprinese tudi šport: tudi Planica? Gotovo, če bo Planica tudi v prihodnje rodove povezavala v ljubezni do športa, do ljudi in narave in če bo postopno postala tak simbol sožitja kot je to v skandinavskih državah. Planica ima za to vse možnosti. In zato naj bo Planica po Planici naša skupna pot tudi v novo, lepšo Evropo.

eR

Rajko Šugman

Štenjé

PRVA SLOVENSKA SLOVNICA

Trubar, Krelj i Dalmatin so se učili na Nemškem za literarne duhovnike pa so pisali cerkvene knjige. Adam **Bohorič** se je pa za škonika učiu na Nemškem, pa je tri šaulske knjige napiso. Kauli 1580-oga leta je vödau abece knjige pa slovar (szótár) v nemškem, latinskem i slovenskem geziki (Elementale Labacense, Nomenclatura trium linguarum). 1584-oga leta pa **prvo slovensko slovnico** (nyelvtan): "*Zimske urice*" (*Arcticae horulae*) na dijačkom (latin) geziki. *Trubarove* litere je popravo s *Kreljovimi* - te litere, tau pisalo so po njama imenüvali - **bohoričico**. V predgovori (előszó) k svoji slovnici je *Bohorič* dojspiso, kak zovejo slovanske narode, gde vse živijo, pa ka Slovenci tö cü držini slovanski narodov slišijo:

Arcticæ horulæ succisivæ,

DE LATINOCAR-
NIOLANA LITERATURA, AD
LATINÆ LINGVÆ ANALOGIAM
accommodata, Vnde Moschovitica, Rutenica,
Polonica, Boëmica & Lusatica lingua, cum
Dalmatica & Croatica cognatio,
facile deprehenditur.

"Vsi pa, ki so dosihmal pisali zgodovino in preiskovali v njej izvor in običaje ljudstev, vsi soglašajo v tem, da so Heneti, Veneti ali Venedi, Vindi, Vandali in Slovani isto ljudstvo ter enega iz istega izvora. Zakaj če prideneš temu ljudstvu katero koli naštetih imen, našel boš, da isto pomeni. Vsi ti pridevki jim namreč pripadajo po seliščih, ki so jih pogostoma in velikokrat premenili... Saj pač prvotnega pomena kaki besedi ne utegne nikjer nihče pravilneje razložiti nega iz lastnega jezika katerega naroda."

(po našom: Vsi pa, šteri so do tega mau pisali zgodovino i iskali v njej od kec je lüstvo, pa kaše šege má, vsi so tak brodili, ka so Heneti, Veneti ali Venedi, Vindi, Vandali i Slovani eno lüstvo, z ednoga korenjá. Tomi lüstvi se vsikšo ime šika, vsikšo ime gnako pomeni. Različna imena so dobili, gda so se z edne krajine v drugo znosili... Štera beseda ka pomeni, najbolje leko zvejmo iz gezika tistoga naroda, šteroga se dotiče.)

Marija Kozar

Spremljajte televizijsko oddajo SLOVENSKI UTRINKI vsako drugo sredo ob 14.10 na 1. programu madžarske televizije.

Naslednje oddaja bo v sredo 16. aprila 1997.

Ponovitev v soboto, 19. aprila ob 9.45 na 2. programu.

PEŠTRSTJI KLÖJČI

Gledališka skupina Nindrik-indrik največkrat po vasnicah špila. 22. marci- uša se je napautila nikan inan, v največši varaš na Vogrskom. Dobro, ka nas je malo v tej skupini, tak nam nej trbelo z völkim avtobusom brlancati. Mali, flajsen kombi v visitjim, eštja bola flajsnim šoferom je tak nagnauk v Pešt prileto z nami. Na, leko bi šlau tau slabejše tü, če bi se enoj med nami pršikalo že v Varaša "bujti" te komba, gda je tak pönila v steber, ka smo vsi zvezjde vidli. Dja, Baug moj, če se ji je pa vnuožalo dolapot- tüljiti pred kombijom.

V tau velkom varaši smo se mi na maudra leko vozili, če smo s seov meli takšnoga moškoga, steri tak pozna Budimpešto, ka če bi sto, bi nej vedo zablautiti. Če smo že pred cajtom prišli, te prej nika dolapistimo po gonta. Vstavili smo se pri eni gostilni, samo, ka je zaprejta bila. Nej baja, stauipmo prej par metrov, vej pa v Pešti tak na vsakšom tjkleje geste kakšen bife. Te par metrov smo stapali tak 20 minutov. Sprvajo nas je mrzel veter, mi smo pa v tenkom gvanti trpetali, kak šiba na vodej.

Prejdnji Društva Slovencev so nas že z velikim veseljem čakali na srbski gimnaziji, gde smo zašpili- lali igro Žüpanova Micka. Istino, ka je letos menja peštarštji Slovencev prišlo na predstavo kak lani. Tau tü trbej porazmeti. Organizatorji so se zatok pobrigali za tau, steri smo vküper, naj se rejsan dobro počütimo. Po pred- stavi ništje nej emo silo domau, vseli smo si, kak ena velka držina. Gda smo se že vönagončali pa želaudec napunili, se nam je šikalo spat titi. Na, moškóm eštje nej, oni so prej tej pravi, steri so radi malo brezi prikaulic. Ženske so pa vnoči bola vtrg- live, sploj pa te če so tröjdne, kak ta ena, stera je med pautjov samo tau gonila, ka se ona že ranč nede kaupala, z gvantom vred se v postelo vdari.

Samo naj človek vraga nikdar ne spominja. Pridemo v dijaški daum. Svoje iže smo meli pod klöjčom na 6. štuki. Tak tröjdni že döjn nemo odli telko stumb. Ja, samo, ka si je lift tü tak brodo, ka se vnoči že nede vlačo z nami gora pa dola. Nejga drugo, kak pejšti. Zdej se je pa klöjč nej sto obrnauti v dverini lüknji. Gvüšno je drugi klöjč. Šle smo po drugoga, tretjoga, vej pa doma tak nemamo telko stumb pa telko klöjčov za ene dvere. Vse zaman. Gnauk se je samo od nikec naprej postavo en školnik, na vej on. Klöjčov je že bilau za dvej prgiške, samo, ka so njega tü nej baugali. Vej pa v tau dau-

drügo kopalnico, gde je tak za pau vöre na red prišla. Na, vej tista tü nej baukše zapodla, stera si je nikan notavsedla, gde je človek futr samo sam. Tak sama je bila, ka eštja vode nej bilau. Na srečo je iz smetja eno železno kašt- tülo vörazkopala, če že kante tü nej bilau. Dapa zakoj se je vse tau samo z nami, ženami godilo. Naši moški pa vönaspani, friški. Eden se je tak brž vönaspo, ka je zazranka rano že odo po varaši. Dugi rejklin, roke v žepki, tak se postavo pred drüdje naše moške, aj vidijo, kak se drži pravi moški. Gnauk je samo nika vözavlejško iz žepke pa brž nazaj potistno, kak

mi prej na leto 4-5-krat na mesto klöjča oni vtnejo gora dvera. Dapa nam nede goratrgo, zazranka pozove pomauč. Dau nam je drugo ižo. Tau eštje pá pau vöre, ka se ma je posrečilo vtjüper- nositi postelino.

Ka vse je pa eštje mogo poslöjšati od nas. Kak tadale? Naše stvari za kaupati pa spati so pod klöjčom, mi pa s tistim, ka smo na sabi mele. Zatok smo se döjn nej v gvanti vdarile na posteale, litji v Adam kostümi pa brezi kaupanja. Geli, ka je nej vredno vraga spominjati.

Zazranka rano je döjn mogo školnik goravtrng- niti dvera. Zakoj pa te nej večer? Nej vedeti. Stera je najbola flajnsna bila, je pá goraplačala. Postavila se je pod tuš pa čakala dobro vraučo vodau. Vsebola piščava vodau, vse bole mrzla teče. Ziskala je

če bi se sam zbojo od tistoga. Eštja gnauk je segno v žepko pa pomalek vözavlejško nika takš- no, ka samo ženske pote- gnejo nasé skauz nau. Pa tau po tistim, ka je eno vöro odo sam po varaši. Ženske smo nej nevoške- ne, če kaj najdemo, tisto- ma naj se drugi tü leko radöjva.

Tak, ka je nej čüda, če smo se vsi trli domau. Leko, ka bi ena med nami baugše zopodla, če bi se pejšti napautila, tak bi ji želaudec gvüšno na meri augdi. Etak pa, če smo se der vstavili, je samo tista dvera cijlala, za sterimi je sama leko bila. Dja, tau se zgodi, če oči več želejo, kak želaudec.

Istino, ka je vseposedik dobro, dapa najbaugše je doma. Poštöjvajmo svoj daum, eštja bola klöjč rama.

K. Fodor

OD SLOVENIJE...

Jouwlán v Ljubljani

Vrhovni poveljnik sil zveze NATO v Evropi George A. Joulwan je bil na prvem obisku v Sloveniji. S slovenskim državnim vrhom se je pogovarjal o širitvenih načrtih zveze NATO, sodelovanju Slovenije v enotah Sforja v Bosni in Hercegovini in o povezi slovenske vojske s silami NATA.

Thaler na Dunaju

Kandidatura Slovenije za polnopravno članstvo v zvezi NATO je bila tudi tema pogovora med zunanjim ministrom Slovenije Zoranom Thalerjem in njegovim avstrijskim kolegom Wolfgangom Schüsslom. Srečala sta se na Dunaju, razpravljala pa sta tudi o slovenski kandidaturi za polnopravno članstvo v Evropski uniji. Dotaknila sta se še sodelovanja med državama, tako tudi pobeude o trilateralnem sodelovanju Avstrije, Madžarske in Slovenije na gospodarskem in infrastrukturnem področju. Zoran Thaler se je sestrel tudi z avstrijskim kanclerjem Victorjem Klimom.

Viktorji

Slovinci se že nekaj let spogledujemo z nagradami ameriške filmske akademije, le da namesto Oskarjev vsako leto podeljujemo Viktorje za dosežke na področju medijev. Tako so jih pri reviji Stop, ki podeljuje pripravljiva, razdelili tudi letos. Viktorja za življenjsko delo je dobila napovedovalka Nataša Dolenc, viktorja za najbolj elegantno medijsko osebnost je dobila Tajda Lekše, za najboljšo radijsko, kulturno-umetniško oddajo je bila razglašena Radijska igra za odrasle. Najboljšo zabavno radijsko oddajo je pripravil radio Student, najboljši televizijski voditelj pa je Bojan Kranjc. Najboljša televizijska kulturno-umetniška, dokumentarna ali igrana oddaja je postala Povečava, Viktorja za najboljšo televizijsko otroško, mladinsko ali izobraževalno oddajo je dobila oddaja Pod klobukom. Najboljša zabavna televizijska oddaja nosi naslov Res je. Najbolj popularni pri Slovencih pa so bili: Adi Smolar med glasbeniki, Mario Galunič med televizijci in Sašo Hribar med radijci. Nagrade za posebne dosežke so dobili uredništvo otroških in mladinskih oddaj TV Slovenija, skupina Laibach in Tomaž Perovič s POP TV.

Jajjaa?!?

Vej pa don nej?!?

Vnoči nej trbej zvoniti.

V eni vesi na Siciliji je birovijska pogodina (feltételes) osaudila enoga duhovnika na devet mesecev vauze pa osem milijonov lir štrafa, ka duhovnik má takšo navado, ka vnoči rad zvoni. En bližišnji zakonski par je plebanoša gorzglaslo, ka se njima tau prej ne vidi, gda se radiva mata, ka zvonijo. Če duhovnik ne énja z zvonejnom, te prej borovija vkraj vzeme zvonauve od cerkve. - Lübezen vse premaga? Eške zvonauve tö?

Kratkovidni. Okulisti pravijo, ka so lidgé inda

svejta na Vogrskom bili kraljnovidni, gnesden pa je ranč naaupek: lidgé, šteri ne vidijo dobro, so zvekšoga kratkovidni (rövidlátók). - Zdjaj so okulisti don pravico vöpravili.

Reči pa geziki. Ene pornografske novine v Kirgiziji so nika lagvoga pisale o njinom največšom pisatelji: Čingizi Ajtmatovi. Te novine vödavajo v ruskom geziki tö. Urednika (szerkesztő) je borovija don samo za kirgiške novine volo poštrafala, za rusoške nej. Prej je v kirgiškom geziki dosta bole grdo, če dojspišejo, kak se zove moška šker, liki v rusoškom. - Ništarni biraube so zato tö nej mali cücki.

Italijanski ministrski predsednik kak rau-par. Bautoškinja se je trnok čüdivala, gda je v njino bauto prišo Romano Prodi, njen ministerelnök, pa je naprej zgraubo

eno injekcijsko iglo pa kričo: es cejle penaze! Samo gda je odišo s penazami, so gorprišli, ka je maskošoga kratkovidni (rövidlátók). - Prodi, Prodi! Brodi, kak se rejšiš vauze!

Hap-hap-hap. Policija na Tajskom je poštrafala štiri plesalke, ka so v nočnom bari male rece "rodile". V plastično djajce so nutri zaprle malo reco, so go nutri v svoje tejlo (!) djale pa so v programi "porodile" rece, tak kak normalne ženske mlajše rodijo. - Nej so je zato poštrafali, ka so se nezajno držale, liki ka so ništarni, šterim se smilijo stvarine (állatvédők) gorprosili, ka bi se prej rece leko zasapile, pa prej ka bi te bilau.

Nagiva na piciklini. V Kétegyházi so se nikši mladi podje karte špilali. Tak so se zgučali, ka tisti, šteri zgibi, da se mogo s piciklinom nagi po vesi ta-

doj pelati. Dva sta zgbila. - Nej samo pri kartanji, liki na boroviji tö.

Prepovedano dojdje-manje. Talibi v Afganistanu so dojjapovedali fotografranje pa dojjemane s filmskimi kamerami. Novinam pa televizijam so pravili, ka je zabranjeno dojjemati "živo lüstvo". - Zato bi rad vüdo en takši talibski televizijski program! Ka bi pa te bilau, če bi Talibi vidli, kak se na Tajskom rece völežejo?!

Test poštenosti. V Ažiji so v različni rosagaj probali, kelko lüdi dá nazaj bukso s penazami, ka so jim dojnalekli. Singapur je gvino: od 10 lüdi je bankolaroš 9 lüdi nazaj dalo, v Južni Koreji 6, v Bombayi, Taipei in Bankogi 5, v Hongkongi 3. - Gde bi pa mi bili na Vogrskom? Leko, ka baukše, če nemo probali?

Fr.M.

VLOGA STARŠEV PRI OTROKOVIM DVOJEŽIČNOSTI

O ohranjanju slovenskega jezika - tej najpomembnejši nalogi, če porabski Slovenci želijo ostati Slovenci - smo že veliko govorili in pisali; vedno znova se sprašujemo, na kakšen način, kje in kdaj naj se lotimo te naloge. In vedno znova omenjamo v prvi vrsti šolo, potem manjšinske organizacije, kulturne skupine in stike z matičnim narodom. Nekako na obrobju pa ostaja tisto najpomembnejše - vloga staršev. Tako v časopisu kot v koledarju je bilo nekaj dobrih misli o tem problemu; zapisane so bile celo v narečju, da bi jih naslovniki v celoti razumeli in vzeli za svoje... da bi mlada slovenska mama svojega otroka ob učenju prvih besed učila tudi besede "mama, ata..."

Nekaj več kot štiri leta sem med vami; obiskujem šole in vrte, poskušam pomagati porabskim učiteljem in vsem, ki se trudijo, da slovenska beseda ne bi ostala le folklorni element ljudi ob lenobni Rabi; velikokrat doživim prijetne trenutke, ko ugotovim, da starejše in srednje, vse več tudi mlajše generacije porabskih Slovencev uporabljajo kot jezik sporazumevanja porabsko slovensko narečje. In kaj se je zgodilo, da ti isti starši ne učijo lastnih otrok slovenske materinščine??

Slovenščina in ohranjena slovenska identiteta v Porabju ima bodočnost samo takrat, če boste starši ohranjali svojo materinščino v družinah in jo predajali svojim otrokom! Družina je osnovna celica ohranjanja narodnostne biti! Otrok se mora čimprej, poleg madžarščine, začeti učiti tudi slovenski jezik, kajti le v tem primeru se ga bo naučil. Dokazano je, da mlajši otroci odlično posnemajo glasovni sistem drugega jezika. So bolj odprti, ne zmedejo jih napake, ki jih delajo. So kot gobe, ki vpijajo novo znanje in se navdušujejo nad njim. Otrok igraje usvaja dva jezika in se pozneje, v šoli, lahko uči še kakšnega. Mnogo lažje mu bo. Starši se največkrat bojijo, da bi z dvema jezikoma hkrati otroka zmedli, v Porabju pa je celo veliko takih razmišljanj, da s slovenščino otroka obremenijo, pozneje pa se ne bo mogel naučiti še, na primer, angleščine ali nemščine. Taka razmišljanja so seveda plod nevednosti in so čisto odveč, kajti otrok se je brez težav sposoben v svoji najzgodnejši dobi

naučiti dveh ali več jezikov. Poznam kar nekaj staršev, ki to trditve zelo uspešno potrjujejo (žal, vsaj zaenkrat ne v Porabju). Več raziskav pa je pokazalo, da ni tako zelo pomembno, da oba starša dobro znata oba jezika (to je razveseljiv podatek, ki je lahko za vzor porabskim narodnostno mešanim družinam), kolikor je pomemben njihov odnos do jezika drugega partnerja. Če imata naklonjen odnos, če eden drugemu pomagata in se spodbujata, da vztrajata v prizadevanjih, da se otrok nauči tudi drugega jezika, se bo brez težav naučil oba jezika.

Dokazano je, da se otrok, če želi biti pri učenju jezika uspešen, le-tega mora začeti učiti pred 6. letom starosti, čim bolj zgodaj, torej pred vstopom v šolo. Jezik mora biti prisoten nenehno, ob vsaki priložnosti povsem spontano in brez posebnih priprav. Zavedati se moramo, da učimo jezik in ne jezikovna pravila. **Za starše je bistvenega pomena, da nikoli ne bi smeli prepustiti skrbi za otrokovo znanje slovenskega jezika predšolskim ali šolskim ustanovam! Ne glede na to, v kako dobre programe otroke vključite ali kako kvalitetni učitelji poučujejo manjšinski slovenski jezik, ostajate starši najpomembnejši vir njihove dvojezičnosti. Starši nikoli ne smete pozabiti (ali zatajiti), da ste prav vi poznavalci jezika - torej tisti, ki slovenski jezik obvladate - in da bi otroku pri učenju tega jezika prav vi lahko največ pomagali.**

Ko otroci pridejo v šolo, je namreč že za marsikaj prepozno. Dragi starši, če iskreno želite, da bodo vaši otroci govorili vašo materinščino - slovenščino, začnite vi z učenjem. Otrokom in učiteljem v šoli boste namreč zelo olajšali delo, razen tega pa bodo uspehi mnogo večji in boljši. Zelo resno se namreč lahko vprašamo: Koliko bo tistih, ki bodo v Porabju govorili slovensko čez nekaj desetletij?? Prepričana sem, da jih bo mnogo več, če boste starši prispevali k temu svoj obvezni nujni delež in učili svoje otroke materni jezik. Kajti - zakaj jih pravzaprav ne učite? Mi bo kdaj kdo - brez izmikanj - odgovoril na to vprašanje??

VALERIJA PERGER

"Delaj mi pošliček..."

RAUŽE S PAPIRA

V Muzeji Avgusta Pavla v Monoštri od 1. aprila leko vidite razstavo (kiállitás), štero smo uküppostavili s papirnati rauž. Strina **Rovatina Anuška (Unti Imréné)** so naredli takšo korino, raudjef, korono, v kaut venec pa venec za pokapanje, kakšo so v 1930-40. lejtaj delali.

gostüvanje bilau, ali te tö, gda je zvat odo?

"Samo, gda je zdavanje bilau, te je emo na glavaj. Gda svatba plesala. Ovak je na stauli biu klobük s korino."

Ka so s korino delali, gda je družban več ne nüco?

"Na pausado so prosili, gda so koga pozdravali. Na okno zvüna so

Regrutke so tö meli korine?

"Regrutke so tö meli korine. Vejke so tö kupli, pa vküpnaravili korino iz šest, dvanajset vejke. Skaus kauli klobüka so meli korine pa pantlike." **Inda svejta so meli doma kaut, tau so tö gorokinčali?**

"V kauti so meli dva posvečnjeka pa eno raz-

Gde se fejst znau draug povijati pa pantlike dojrobiti, ka so na vence gorklali. Pantlik samo bejli leko büu, depa indrik so nej gordjali, samo na rzapatké, ka so nesli."

Helga Bajzek-Škaper i Ema Bajzek-Vogrinčič so tö naredle rauže, pagejfe, korinice, korino i raudjef za razstavo.

"Gda sve v novinaj Porabje štele, te sve se müve tö zgučale, ka ve müve tö nika delale. Družban je emo na klobüki korino, v rokej pa raufef (z gasancami, rausmarinom, zalenimi listki). Sneja je mejla bejli pagejt (s kalo, trnjovo raužo, Djaužefovo raužo), svabica pa ruzastnoga ali sivoga (s pseničnim modrijačom, spominčicami, kroflovu raužami, klinčeci, risauskimi raužami, asparatusom), takšoga, kakši gvant je mejla. Če je dekla mrla, prva liki se je oženila, so ji napravili korino. S papira, da živi rauž nej bilau, ovak pa z muškatrove bejle rauže. Zato, ka je eške čista bila, nej je živejla v zakoni. Tisto je njeni slejden pagejt biü."

Rauže s papira so samo ženske redle ali moški tö?

"Bili so takši moški, šteri so tome tö frajt meli. Moj pokojni oča, Pali, pa njin brat Ejdi, uni so tö frajt meli. Gda v cerkvi ferma bila, te dosta lampašov (s fuksa, trnjovi rauž) pa korblov (z narcisov) trbólo. Bilau, ka je 12-14 korblov visalo takauli."

Gda je krstitke bilau, so nej redli rauže s papira?

"Gda krstitke bilau, so tak malo vküper prišli, eden mau držali. Pa te so gor na sto naredli eden mali pagejt."

Ka pa gda so podje sodakom šli?

"Gda so na štölingo šli, so tö korine meli na klobüki, pa dosta pantlikov. Steri je več pantlike emo, tisti je bole eričen (slaven) biu. Tau je pomenilo, ka dosta cüjvalon, dosta žlate má. Klobük je njava dekla mogla gorokinčati, sestra ali mati nej mogla tau narediti. Zato si je pojep na tisti čas mogo dekle spraviti."

Marija Kozar

... DO
MADŽARSKE

I. DRŽAVNO SREČANJE SLOVENCEV

Državna slovenska manjšinska samouprava s pomočjo Zveze Slovencev na Madžarskem organizira I. državno srečanje Slovencev na Madžarskem. Na srečanje, ki bo 24. in 25. maja v Monoštru, vabijo Slovence iz cele države. Za to prosimo bralce našega časopisa, če v svoji okolici (ali kjerkoli) poznajo take Slovence, ki niso dobili obvestila državne samouprave ter bi se želeli udeležiti srečanja, naj se obrnejo na Državno slovensko samoupravo (Gornji Senik tel.: 06-94/434-032), kjer bodo dobili dodatne informacije. SZLOVÉNEK I. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA

Az Országos Szlovén Kisebbségi Önkormányzat a Szlovén Szövetséggel közösen szervezi a szlovének első országos találkozóját. A találkozóra, melyre az országban bárhol élő szlovéneket várják, május 24-én és 25-én kerül sor Szentgotthárdon. Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, amennyiben ismernek környezettükben olyan szlovéneket, akik szívesen eljárnének a találkozóra, de a felhívást még nem kapták meg, forduljanak az Országos Önkormányzathoz (Felszólítónök tel.: 06-94/434-032), megadva ismerősük, rokonuk, barátjuk címét. Segítségüket köszönjük.

Thaler na Madžarskem

Slovenski zunanji minister Zoran Thaler se je mudil 8. in 9. aprila na dvodnevnem obisku na Madžarskem. Pred obiskom je v Ljubljani sprejel predstavnike prekmurskih Madžarov in porabskih Slovencev.

Legendarni nogometaš star 70 let

Ferenc Puskás, član nekdanje ti. zlate nogometne ekipe Madžarske pa je v začetku aprila praznoval 70. rojstni dan. Nekdanji igralec madridskega Reala živi v Španiji, praznoval pa je v Budimpešti. Ob tej priliki je prejel tudi več visokih odlikovanj, med drugim od madžarskega notranjega ministra ter od predsednika Mednarodnega olimpijskega komiteja Juana Antonia Samarancha.

Helga i Ema Bajzek korino šivata na klobük družbana

"V Porabji se što, ka tau prosijo, če štoj kaj vej takšoge narediti, naj naredi za muzeum. Tau me trn veselilo, ka se leko tau staro navado malo nazaj ponauvila."

Gda so korine redli?
"Gda zdávanje bilau, so družbange veuko korino, rosmarin pa pantlike meli v klobüki. V korini so svejkle zvezde, gumbi bili nutri. Gda se je družban obrno, se tak po steni eške vse svéknilo. V rokej pa je raudjef emo. Tau je z lesá zdrak-sani, en mejter dugi bot büu, na toga so gorzvezali en törski vacalejk, pa lejpe šurke pantlike. Kak če bi vözašite bilé. Gde so na klobük korino napravli, tam so raudjef tö naredli."

Korino je družban samo te emo, gda že

"Tak smo trnove rauže redli," - kažejo strina Rovatina Anuška

gornalekli en törski vacalejk, na tau korino, dva litra vina pa dva bejklina. Po tistom so zdjufkali pa so odleteli. Gda so domanji gorprišli, što je biu, te so ga pozvali v krčmau - so korino zapajali."

patké ali Marijino podaubo. Pa so tam ništerni tö vence meli kauli. Tau katoličanjci."

Gda je pokapanje bilau, so tö redli rauže s papira?

"Vse so s papira redli, z rulpapira (krep papir).

STARA FIRMA PO GNEŠNJOJ PAUTI

Porabski ljudje, steri živimo na Vogrskom smo ranč tak vse zadobili v zgodovini rosaga, kak večinski narod. Včasih eške bole (h)uše pa lagovejše. Bole rejdko je pa tak tu bilau, ka smo zatok kaj dobroga tu zadobili. S toga je bilau menje. Na koj zdaj mislim, vam nej trbej dosta tomačiti. Samo dve peldi: V petde-

krčmaj. Gestemo pa nistarni, šteri malo bola skrajek spadnamo k ÁFÉSZ-i kak, povejmo vsakdanešnji kúpec ali človek. Tau je pa členstvo ÁFÉSZ-a. Kakoli je na gnes malo skurok že nerodno ljudam v tauj velkoj privatizaciji, depa kak sam že pravla, ÁFÉSZ je edna zadruga (szövetkezet), štera svojo službo skauz členov opr-

staupili - enkrat najmenje 500 forintov plačajo. Tau je vse vkúper pri ÁFÉSZ-i 1.781.700 forintov. Zvün toga od premoženja (vagyon) ÁFÉSZ-a majo 70 procentov notzamerkanó členi, depa samo tisti, steri so staupili v ÁFÉSZ pred letom 1991. Tau je 95 milijonov forintov. V Porabji mamó 583 členov v ÁFÉSZ-i, not so dali 300 gezero forintov. Porabski členi pa pri ÁFÉSZ-i 14 milijonov majo zamerkanó kak vrejdnost. Vsi znamo, ka ÁFÉSZ po vsakóji vesi ma baute pa krčme. Tu pa tam pa kúpúje od ljudi ka pripauvajo. Rejč do rejči, tau je edno veliko senje. Ka gnesden znamenúje tržiti, tau vsakí sam leko vidi. Človeka vsakí samo naprej pa ozajek šké znoriti, tisti je krepši, šteri se bole vópozná.

Če podatke (adatok) gledamo, leko povejmo, ka je ÁFÉSZ nej lagvo gazdúvo. Tau svedoči na tauj, ka so gnes eške na tetaj, majo pošteni dobiček, škejo kak največ naprajti za kúpce. Tau je te tu istina, če večkrat za nji volo tu mamó kakše čemere, krivimo je za tau ali za tisto. Dostokrat pravično, večkrat so pa problemi objektivni. Človek samo more opitati, pa če odgovor dobi, malo načese gleda na vse. Húdi zakoni valajo gnes, zmetno je "gor" ostati.

Varaški ÁFÉSZ zvün toga ma špecifične probleme tu pa te probleme so v Porabji tu navzauče. Tau je pa, ka male vasnice mamó. Tržiti je tak vrejdnó, če se pejnaz brž pa vse večkrat oberne. V ednoj maloj vesi je rejdkó človek, šteri bi gor držo bauto ali krčmá. ÁFÉSZ je do tejsa mau - pa se vúpamo po tejn tu - prevzeu tau težavo. Velko delo je, da je v tej mali vasnicaj dosešno, ka zatok vsakí ali vsakí drugi den frišek krú (pekama če bi vsakí keden pelala) prpelajo. Pa bi eške dosta takše pelde leko gor prinesli.

Ka znamenúje ÁFÉSZ svojim členom? Več kak drugi. Členi majo karte, pa gda kúpújejo, za (h)rano dobijo 1,5 % za drugo blago pa 2 % popusta (engedmény). Zvün toga ÁFÉSZ pomaga starejše člene. Lani so med členi kak pomauč več kak 8 milijonov forintov razdelili.

ÁFÉSZ - kak sam že pisala - se pripravla na svoje volitive. Sedemdeset delegatov de tajno volilo vodstvo pa člene nadzorne komisije. Iz Porabja de 11

delegatov, oni do z drugimi vred skončali, sto do tisti, sterim zavúpajo voditi tau firmo. Delegate smo v tej dnevaj vódebrali. Tiste smo poslali, šteri so že dugo lejt vódržali, depa tiste tu, šteri zdaj škejo za ÁFÉSZ kaj naprajti.

Moremo priznati, ka so gnešnji voditeli nej lagvo delali. Tau svedoči, ka je premoženja ÁFÉSZ-a lejt do lejta nej menje, líki vse več. Delajo pa med težkimi pogoji, šteri so največkrat nesmiljeni.

I. Barber

Bauta pa krčma v Slovenskoj vesi

setij lejtaj so nas nej samo dojogúlili, líki so nas na Hortobágy tu vozili. V šestdesetij lejtaj so nas nej not prisilili v TSZ-a, v zadruge. Če je tau dobro ali slabo bilau za nas, eške gnes ne vejmo. Geste pa je bila edna takša zadruga (szövetkezet), stera je vse vóprstala. Po bojni se je že tau "gibanje" začnilo. Istina, ka pred bojnov pa eške malo po bojni je po naših vasnicaj nika takšoga že tu bilau. Zvale so se zadruge Hangya (mra-va). Na začetki petdesetij lejtaj so naprajli v vsakóji vesi nauvo zadrugo, zvale so se Földműves-szövetkezet. Tau je zatok rejč do rejči nej istina bila, líki te zadruge so prejk vzele v vsakóji vesi baute pa krčme. Iz toga je vózrasla gnešnja zadruga ÁFÉSZ, stera cejli rosag prplete, kak kakí pavak.

Gnes naš ÁFÉSZ v Mo-noštri ma center. ÁFÉSZ, k šteroma se vsakša naša slovenska vasnica vcuj drži. Ka pa ljudam gnes naš ÁFÉSZ znamenúje, tau večkrat ranč vpamet ne vzemamo, samo te, če je kaj nej v redi, če kaj ne dobimo po bautaj ali po

vla. Členi ÁFÉSZ-a gnesden majo priliko kontrolerati delo ÁFÉSZ-a, zatok ka je vsakó leto vkúp pozovejo, se leko spoznajo s cejlóletnim delom, z dobičkom ali pa zgúbičkom. Zadruga ÁFÉSZ de letos apríliša znauvič volila svojo vodstvo, tak kak tau njeni statut (alapszabály) piše.

Zdaj, gda se na tau veliko delo pripravljajo, v vsakóji vesi majo djilejšje. Zvün toga, ka račun davajo od lanjskoga leta, na tej djilejšaj volijo delegate iz vsaké vesi, šteri do zastopali ves na občnom zbori (közgűlés), gde do volijo nauvo vodstvo ÁFÉSZ-a. Tak mislim, da bi zatok nam dobro bilau malo bola blúzi spoznati ÁFÉSZ. Zatok pa vam nistarne podatke napišem od ÁFÉSZ-a, naj bi bila vedli, kak smo z njimi, ka nam oni leko ponúdiyo, gde stojijo, kama deyo.

Varaški ÁFÉSZ je navzauči po cejlom Porabji pa v Varaša, zvün toga pa eške v bližnji vogrski vesnicaj do Rábagyarmata. Ma 3.466 členov. Členi - če not staupijo, ali so že not

Pismo iz Sobote

NOUVA MEKLA DOBRO METÉ

Tou je čistak normalno, ka vsikša nouva mekla meté baukše od takše stare, steró je pou vófali pa je že cejla razklačena pa razpelana. Ske tou se pri staroj mekli zna zgoditi, ka se njoj štíu prejk stere, te je pa že skur tak ali ovak nej za núc. Zatok ka mekla mora meti dober pa cejli štíu, ka se leko z njouv vcejlak dobro meté, pa kak smo pravili, spaugen tau mora tó dober biti. Zatok je gvúšno, ka je nouva mekla tista, stera najbóukše meté.

Te pa zdaj, kda so se naši prejdni li nekaj zgučali, kak do vkúper tou Slovenijo pelali ta, gde de nan vsen boukše pa lepše, leko povejmo, ka smo dobili nouvo meklo. Na, mekla je rejsan, leko povejmo, nouva. Nevola je v ton, ka je ta mekla vkúp napravljena pa vkúp sklajena iz samih starih falatov. Zdaj tou tak vóvidi, kak če bi nekšo staro meklo vse raznok razmeto, jo rejdko spuco pa te palik vkúper sklau. Zdaj te tak vóvjidi, kak če bi ta mekla rejsan bila nouva. Ali tou je daleč od nouvoga in ta mekla je po takšon pomejtala prejšna lejta, ka se je tak znúcala, ka njou níkšno delo ne more nouvo napraviti.

Ali, pri vsen ton je ške neka drugo. Leko je mekla stara ali čistak nouva, kakša že je, nekaj mora za njou držati, se pravi, nekaj mora za njou mesti. Če nega rok, stere bi za štíu držale, te je vse zaman. Mekla de stala tan v kauti in od nje nede níkšoga haska. Ka nan te mekla pomaga, pa naj je stara ali mlada, šken prajti, nouva. Zato ka pri nas zdaj tak vóvjidi, kak če bi ta naša nouva mekla bila djana ta nekan na kraj in ka nega níkšoga takšoga, ka bi z njouv vedo mesti. Pa tisti, steri bi jo v roke vzeu, bi rejsan mogo dobro znati mesti, vej smo pa že prajli, ka smo dobili takšo staro-nouvo meklo. Tisti, steri bi škeu z njouv pometati, bi mogo krepko mesti, ka bi vse tisto lagvo, ka pri nas mamó, vó zameu.

Toga lagvoga pa je dosta: vse poprejk se kradne, lidje so brezi službe, vsikí den se zapre kakša fabrika, edni majo več, kak desetjzero lidi vkúper, vnoči je več nej gvúšno po varaši ojdti, mladina se vsepoprejk pika, po cestaj se šoferi kolejo kak ške nigdar in tak tadale in tak tadale in tak tadale...

Preveč lúken ma ta naša mekla, pa te vse tou ostane. Zanima me samo, ka li gor pobera ta naša mekla? Tak si brodin, ka samo tisto, od steroaga ma una sama hasek.

MIKI

Kak so pripravljali iz lena gvant?

TISTA DEKLA KAJ VALA, STERA OBLEJKO DOMAČO MA

Sprtolejte smo posejali len. Gda je lepau zraso, te smo ga opleli. Gda je zreli grato, te smo ga vöposkübli pa ga na sunce sklali, naj posene. Male snopke smo dojratali, semen posišili pa tadjali na drugo leto.

Snopke smo vküp zvezali v bremen, je dva kedna v mlaki namakali. Gda smo je vövezeli, smo je na tranki taprestri, naj lepau posenejo. Po tistim smo pá vküp zvezali male snopke. Snopke smo djali v peč, gde smo prva krü pekli. Drugi den smo dva po dva snopa nesli na trlico, s tistoga smo dobili lejpo prdivo. Prdivo smo vküpmotali, predenjë djali v koteu, pepeu gor posipali pa vösküjali. Te smo predenjë na potok nesli pa tam vöspročkali. Lejpo čisto predenjë smo domau nesli, go fejst posišili. Na kaucaj (kolovratu) smo v klapke zmotali.

Platno smo nej doma tkali, liki k (tkalci nesli). Gda smo go domau prinesli, smo čakali, naj fejs dež de, te smo platno na travo prstili, ka se je vöspaljalo na lejpo bejlo.

Platno smo fejs posišili pa smo že leko šivali. Vzimi smo šivali ponjave, lijene, moškim vörtoke (predpasnike). Platno smo pofarbari na kmično sivo pa smo zašili moške lače, stero so doma nosili. Tau je dosta dela bilau, vse tau so opravljale ženske pa dekke. Slovenski guč (pregovor) pravi: Tista dekla kaj vala, stera oblejko domačo ma."

Pripoved strine Elze Wachter je zapisal Gabor Bajzek, učenec 8. razreda OŠ Gornji Senik

NATEČAJ

Državna slovenska manjšinska samouprava, Zveza Slovencev na Madžarskem in Sklad Tromejniki razpisujejo natečaj za likovne krožke osnovnih šol Gornjega Senika in Števanovcev ter njihovih prijateljskih šol v Sloveniji (Kuzma, Šalovci) in Avstriji (Sv. Martin a.d. Raab).

Tema: "Dom in naravno okolje"

Informacije: vsaka šola lahko konkurira z 10-imi deli.

Tehnika: prosta - po želji

Velikost: A/3 - kaširano

Rok: 30. september 1997

Opomba: na hrbtni strani risb prosimo navedite: ime in priimek ter starost ustvarjalca, naslov in telefonsko številko njegove šole, ime in priimek mentorja.

Nagrajevanje: Ustvarjalce bomo nagradili s praktičnimi nagradami.

Iz materiala, ki nam ga boste poslali, bomo pripravili razstavo (12. oktober 1997), na katero bomo povabili vse ustvarjalce in mentorje.

Po mnenju strokovne žirije bomo iz najboljših del sestavili potujočo razstavo. Avtorji razstavljenih del se bodo v zimskih počitnicah šolskega leta 1997/98 udeležili enotedenskega izleta.

NASTOP V MURSKI SOBOTI

18. marca smo šli nastopat z lutkovno skupino v Murško Soboti.

Vadili smo že od oktobra, skoraj vsak petek popoldne. Naslov naše igre je Z gostovanja na gostovanje.

Dan se je začel nesrečno. Skoraj je bilo tako, da ne bomo mogli nastopati, ker sem prejšnji

dan padla in me je zelo bolela noga. Kljub temu smo odšli v Slovenijo. Ob 8. uri smo bili na meji, približno ob devetih pa smo že prispele v Soboti. V eni dvorani smo še enkrat vadili, potem smo si ogledali drugi dve skupini. Za tem smo nastopili mi. Naša igra je trajala približno 20 mi-

Zavod za šolstvo R Slovenije in slovenska olimpijska akademija sta organizirala akcijo z naslovom "Ura olimpijskega pisma v osnovnih šolah". V okviru akcije je dr. Rajko Šugman s sodelavci obiskal tudi dve porabski šoli.

nut. Ob pol enih smo si ogledali še zadnjo predstavo. Nato smo pa šli v park. Med tem so imeli odrasli sestanek.

Po mojem smo dobro nastopili. Upam, da bo 5. aprila tako tudi v Sombotelu.

Anastazija Bajzek

Članica lutkovne skupine
OŠ Gornji Senik

BOŽJI SINEK

Nekoč je šel po poti vojak, ki je odslužil vojsko. Hodi pa prosi, naj mu Bog vrže doli sto ranjški. Za petdeset ranjški si kupi konja, za petdeset pa koula. Manj pa ne, ker ne bo pobral. To je slišal Žid, skrit v grmovju, pa si misli: "Kaj če bi zdajle pohitel naprej pa mu nastavl na tla petindevetdeset ranjški, bi jih ta vojak pobral ali ne?"

Zares, Žid pohiti naprej pa spusti na tla petindevetdeset ranjški.

Vojak pride do tega mesta, zagleda peineze, jih pobere, pa pravi: "Gospod, si me vendarle uslišal pa si mi poslal peineze!"

Nakar šteje peineze, pa ni bilo sto ranjški, ampak samo petindevetdeset. "Hja, Gospod, saj pa sem prosil sto ranjški, da si za petdeset kupim konja, za petdeset pa koula. No, tako mi pet ranjški ostaneš dolžan." Dobro, gre naprej. Vseeno si kupi koula pa konja. Pelje se po poti

pa se sreča s popom. Pop je tudi imel konja in je sedel na koulaj. Drug drugemu se nista hotela ogneti.

Potem pop skoči s koul pa mu pravi: "Kdo si ti, da se mi ne umakneš?"

"Jaz sem cesarski sinek!" de vojak.

"Hja, če si ti cesarski sinek, sem jaz božji sinek," pravi pop.

"Kaj, ti si božji sinek?" se začudi vojak. "Tvoj oča mi že dolgo dolguje pet ranjški, ti mi jih zdaj daj!" Zgrabil je popa za vrat pa mu je moral dati pet ranjški.

CIGAN IN VOJAK

Cigan in vojak sta nekoč našla toliko penez, da nista vedela, kako bi si jih razdelila. Premišljevala sta, kako bi jih bilo najbolje razdeliti. Nazadnje sta napravila takšno pogodbo, da peneze dobi tisti, kateri si izmisli večjo laž.

Cigan je takoj začel: "Hü, moj oča ga je takši

bogataš, ka ga ma sto konjov pa dvesto güncov pa se vozi z njimi nočden kak grof."

Vojak mu na to pravi: "To bi znalo biti."

Potem je cigan velel vojaku: "No, zdaj pa ti laži!"

Vojak pa pravi: "Moj oča pa je bil siromak pa ni imel nič drugega, samo

eno staro kobilu, ki je eno leto skotila žrebe, drugo leto pa cigana."

Cigan na to pravi: "To ga je pa vražja laž."

Tako je cigan samo potrdil, da je to strašna laž. Vojak je dobil vse peneze, cigan pa niti krajcarja.

(Pravljici je zbral
Karel Krajcar)

PORABJE IZ OBJEKTIVA

Foto: Marija KOZAR

zavarovalnica triglav d.d.
območna enota M. Sobota

PREDSTAVNIŠTVA:

GORNJA RADGONA, Cesta na stadion 1a,
tel.: 069/61-697

RADENCI, Panonska 1

LENDAVA, Mlinska 5, tel.: 069/75-257

LJUTOMER, Ormoška 12, tel.: 069/81-136

APAČE 117, tel.: 069/69-418

Zavarovalnica TRIGLAV d.d. je najstarejša zavarovalnica v SLOVENIJI. Nadaljujemo več kot 90-letno tradicijo naših dedov, vendar na nov in sodoben način, kot to od nas zahteva življenje, predvsem pa Vi - naši zavarovanci.

Območna enota MURSKA SOBOTA je ena od 10 samostojnih organizacijskih enot in že več kot 45 let spremlja življenje in delo ljudi v DEŽELI OB MURI.

Ponujamo več novosti z vrsto ugodnosti:

- Paketno avtomobilsko zavarovanje postaja resnično najcelovitejše in najugodnejše;
- Družinski paket, ki združuje vse oblike zavarovanja premoženja in oseb enega gospodinjstva
- Kmetijski paket, kot oblika zavarovanja živali, posevkov in plodov ter ostalega premoženja, oseb in dejavnosti vsake sodobne kmetije;
- Obrtniški paket - celovita zaščita oseb, premoženja in dejavnosti;
- Ne pozabite na nezgodno zavarovanje vaših najdražjih!
- Zvestobo nagrajujemo posebej!

Naša zastopniška mreža pokriva vsa naselja, področja in dejavnosti, tako da smo lahko vsak dan v stiku z vsemi, ki nas potrebujejo. Ponosni smo, da je naše sodelovanje z zavarovanci dolgoročno. Obiščite nas ali pokličite, obiskali vas bomo mi - želimo vas seznaniti s svojo dejavnostjo.

NIKA ZA SMEJ

Našec

Tau sprtoletje je sploj nikšo špajnsno. Februa je vrauč, marciuša pa vse bola mrzlo bilau. Naš Miška pa tak pravi, ka se tau njema nika ne šté, on se furt gnako odejva. Pa itak, zdaj na vüzem ga je tak našec zaodo, ka je eden keđen tak naus fudo, kak kakšo trobũnto. K doktorji je pa nej ušo, on takšo nika ne da valati. Vej on sam, on se zavrači. Začno je po pau deci palinke doj požerati. Kakoli je pa požero, vse bola je fudo. Na slednje je pa itak k doktorji išo. Doktor ga pita, ka je delo prauto našeca. On pa: "Na den sam doj po gunti poslo deset pau decinov palinke." Doktor pa: "Ge ne mislim, ka bi samo tau dojšlo pa valalo." Miška pa: "Gospaud doktor, več nikak ne morem spiti, nede mi doj."

Na tak

Naš Rudi pa Jenek si pr-povejdata. Jenek etak pravi Rudini: "Ti, Rudi, tak lejta tá letijo, človek sploj vpamet ne vzema pa je že petdeset lejt star." Rudi pa:

"Istino maš. Za toga volo pa ženske najbole trpijo. Vejš, moja žena se sploj boji starosti pa prauto tomi je kreda na vse. Zdaj, na priliko, odi v fitnes salon, tam so ji obečali, ka za en cajt - pa za nej male pejnaze - mlada grata, mlada ostane."

Jenek pa: "No, pa kak dolgo že odi ta?"

Rudi: "Že več kak pau leta." Jenek pa: "Na, pa kaj vidiš na njej, mlajša je gratala?"

Rudi pa: "Aj, kaj pa nej. Več nika tak vö ne gleda kak prva. Gda je začnila ojti, te je tak vögledala kak edna 43 lejt stara ženska, zdaj pa tak vögleda kak eden 39 lejt star moški."

Samo je zdaj vpamet vzela

Naša lluška je etognauk v ednoj sapi priletela na policijo pa glasila: "Gospaud policaj, moj mauž je tamino. Nin ga nega." Policaj pa: "Ženska, nej tak ta pa nazaj. Tak nared. Gda je tamino?" lluška pa: "Gnes je šesti den." Policaj pa: "Pa tau samo zdaj glasila?"

lluška: "Pa če sam tau samo gnes vpamet vzela."

Nej takši kak vsakši

Naša Lujza se je na vüzem pripravljala, takšoga reda

pa pri ednom rednom rami dosta dela geste tak znautra kak zvüna. Na velko soboto je že sploj naura pa čemerasta. Tak pravi svojma dragoma možej, našomi Gabini: "Tau je strašno. Vsakši mauž pomaga doma svoji ženi, samo ti si takši nikši zamanjski." Gabor pa: "Samo pomagleg, moja draga Lujza. Nej si ti stejla, naj takšoga moža maš, šteri je nej takši kak vsakši drugi?"

I. Barber

PORABJE

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993, se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13.točki tarife 3 zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).
ISSN 12187062.

Časopis izhaja z denarno pomočjo Javnega sklada za narodne in etnične manjšine.